

Vergaderjaar 2018–2019

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1564

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 januari 2019

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en Ecofinraad van 21 en 22 januari 2019 te Brussel.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

Bijgevoegd treft u tevens het kwartaaloverzicht lopende EU-wetgevingsonderhandelingen op het terrein van het Ministerie van Financiën, conform de afspraken omtrent EU-informatievoorziening¹.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Geannoteerde agenda Eurogroep en Ecofinraad 21 en 22 januari 2019

Eurogroep 21 januari

Reguliere samenstelling

Aanbevelingen voor de Eurozone 2019

Document: De conceptaanbevelingen voor de eurozone zijn te vinden op: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-recommendation-euro-area_en.pdf

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Europese Commissie heeft op woensdag 21 november de start van het Europees Semester 2019 ingeluid met de publicatie van drie documenten: de jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie voor 2019 (*Annual Growth Survey; AGS*), het jaarlijkse rapport over het waarschuwingsmechanisme (*Alert Mechanism Report; AMR*) in het kader van de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure (MEOP) en het voorstel voor de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. De Eurogroep van januari bespreekt de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. Vervolgens zal de Ecofinraad van januari de aanbevelingen goedkeuren. De Europese Raad van maart bekrachtigt de aanbevelingen, waarna de Ecofinraad van maart de aanbevelingen formeel aanneemt.

De Commissie doet dit jaar aanbevelingen op het gebied van 1) het bevorderen van groei, veerkracht en herbalancerings, 2) het afbouwen van publieke schulden en verbeteren van de samenstelling van overheidsfinanciën, 3) het verlagen van lasten op arbeid, versterken van onderwijs-systemen en doorvoeren van arbeidsmarkthertvormingen, 4) de financiële sector, risicoreductie en het voltooiën van de bankenunie en 5) het vervolmaken van de Europese en Monetaire Unie (EMU).

Het kabinet heeft op 7 december met de Kamerbrief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Financiën een uitgebreide appreciatie op de aanbevelingen gegeven². Nederland zal inzetten op aanpassing van de aanbevelingen in lijn met de appreciatie zoals uiteengezet in de Kamerbrief. Specifiek t.a.v. aanbevelingen (4) en (5) zal Nederland ervoor pleiten deze in lijn te brengen met de conclusies van de Europese Raad van 13/14 december jongstleden aangaande de EMU.

Internationale rol van de euro

Document: De mededeling over het vergroten van de internationale rol van de euro is te vinden op: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication_-_towards_a_stronger_international_role_of_the_euro.pdf

De aanbeveling over de internationale rol van de euro in de energiesector is te vinden op: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c-2018-8111-recommendation_en.pdf

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

² Kamerstuk 21 501-20, nr. 1407.

Toelichting:

Op 5 december jongstleden heeft de Commissie een mededeling gedaan over het vergroten van de internationale rol van de euro³ en een specifieke aanbeveling over vergroten van het gebruik van euro's in de energiesector⁴. De Europese Raad van 13/14 december jongstleden heeft akte genomen van de mededeling en verder werk aangemoedigd. Naar verwachting zal de Europese Commissie een presentatie houden van de mededeling en aanbeveling, waarop een eerste gedachte tussen Ministers wisseling zal plaatsvinden.

In de mededeling over het vergroten van de internationale rol van de euro geeft de Commissie aan dat toenemend gebruik van de euro helpt bij het ten gelde maken van het politieke, economische en financiële gewicht van de eurozone en kan leiden tot lagere financieringskosten alsook het uitdragen van Europese waarden.

De Commissie benadrukt daarbij dat het gebruik van een specifieke munt uiteindelijk een keuze van marktpartijen zelf is. Gedegen nationaal economisch en begrotingsbeleid, een stabiele financiële sector en respect voor de Europese begrotingsregels zijn daarom cruciaal om de geloofwaardigheid van de euro te waarborgen. Ook kan het voltooiën van de Europese en Monetaire Unie (EMU), inclusief de bankenunie en kapitaalmarktunie de aantrekkelijkheid van de euro vergroten, aldus de Commissie. In aanvulling hierop benadrukt de Commissie dat diverse stappen ter verdieping van de financiële markten in de eurozone het eurogebruik kunnen vergroten. Tot slot schrijft de Commissie een consultatie uit om te kijken hoe het gebruik van de euro in strategische sectoren als energie, grondstoffen, transport en landbouw, waar nog veel de dollar wordt gebruikt, kan worden aangemoedigd.

De specifieke aanbeveling aangaande het vergroten van het gebruik van euro's in de energiesector moedigt overheden aan bij bilaterale onderhandelingen met derde landen over energie zoveel mogelijk contracten in euro's te gebruiken. De aanbeveling moedigt daarnaast private partijen op energiemarkten, zoals prijsbureau's en ontwikkelaars van financiële producten aan meer met euro's te doen.

Het kabinet zal de kamer op korte termijn middels een BNC-fiche uitgebreid informeren over de Nederlandse positie t.a.v. de internationale rol van de euro en de specifieke acties die daar volgens de Europese Commissie aan kunnen bijdragen. Komende Eurogroep zal het kabinet haar steun voor de euro nogmaals uitspreken. Met de totstandkoming van de euro is een internationale reservevaluta gecreëerd die de rol van Europa in de mondiale economie ondersteunt. Een toename van het internationale gebruik van de euro is daarom welkom. Het kabinet zal daarbij in navolging van de Commissie aangeven dat het opbouwen van een goed track record wat betreft macro-economisch beleid de basis is voor toenemend gebruik van de euro. Ook versterking van de institutionele fundamenten van de euro kan een bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de munt. Het kabinet acht het verder denkbaar dat uit bovengenoemde consultaties naar specifieke sectoren specifieke maatregelen naar voren komen die verder gebruik van de euro kunnen stimuleren, maar wil waken voor te optimistische verwachtingen. Eerder onderzoek naar beperkingen voor het gebruik van de euro heeft weinig opgeleverd. Ook kan het actief aanmoedigen van gebruik van de euro zich al snel vertalen in hogere kosten, omdat andere partijen toegenomen

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication_-_towards_a_stronger_international_role_of_the_euro.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c-2018-8111-recommendation_en.pdf.

wisselkoersrisico's juist zullen willen afdekken. Het kabinet zal kritisch kijken naar de risico's en meerwaarde van eventuele nieuwe maatregelen en deze per geval op hun waarde beoordelen.

Inclusieve samenstelling

Follow-up Eurotop december

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Op de Europese Raad van 13/14 december hebben regeringsleiders gesproken over de door de Eurogroep uitgewerkte afspraken die door regeringsleiders zijn gemaakt op de Eurotop van 29 juni 2018, aangaande de versterking van de Europese en Monetaire Unie (EMU).⁵ Er is gesproken op basis van drie door de Eurogroep van 3 december overeengekomen stukken: (1) een generiek rapport van de Eurogroep aan regeringsleiders over de EMU, (2) een *term sheet* over de hervorming van het Europese Stabiliteitsmechanisme (ESM) en (3) een *terms of reference* (ToR) over de vormgeving van de gemeenschappelijke achtervang voor het gemeenschappelijk ontwikkelingsfonds.⁶ U bent over de inhoud van deze stukken reeds via het verslag van de Eurogroep van 3 december jongstleden geïnformeerd.⁷

De regeringsleiders hebben de *term sheet* over de hervorming van het ESM en de ToR over de vormgeving van de achtervang voor het gemeenschappelijk ontwikkelingsfonds bekrachtigd. De Eurogroep is daarbij opgeroepen in de periode tot juni 2019 de noodzakelijke wijzigingen in het ESM-verdrag voor te breiden.

De regeringsleiders hebben de Eurogroep ook gemandateerd om in de context van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) te werken aan de vormgeving, implementatie en timing van een budgettair instrument voor convergentie en concurrentievermogen voor de eurolanden. Dit instrument zal onderdeel uitmaken van de EU-begroting, complementair zijn aan andere instrumenten, en onderhevig zijn aan voorwaarden en strategische aansturing vanuit de lidstaten. Het instrument zal tot stand komen op basis van de normale, communautaire wetgevingsprocedure, op basis van het relevante Commissievoorstel, indien nodig aangepast. De omvang van het instrument zal worden bepaald in de context van het MFK.

Nederland ziet mogelijkheden om met een dergelijk instrument invulling te geven aan de gewenste koppeling tussen de EU-begroting en hervormingen die nationale economieën toekomstbestendig maken, zoals uiteengezet in het regeerakkoord. Het Commissievoorstel voor het hervormingsondersteuningsprogramma, in het bijzonder de zogenoemde *reform delivery tool*, kan dienen als mogelijke basis. Uiterlijk in juni 2019 zal tot overeenstemming moeten worden gekomen over de kenmerken van het instrument.

Tot slot hebben de regeringsleiders enkele procesvoorstellen van de Eurogroep over de bankenunie geaccordeerd. Ten aanzien van het Europees depositogarantiestelsel (EDIS) heeft de Eurogroep op

⁵ Voor deze afspraken zie: <https://www.consilium.europa.eu/media/36023/29-euro-summit-statement-nl.pdf>.

⁶ Voor deze stukken zie: <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/12/04/eurogroup-report-to-leaders-on-emu-deepening>.

⁷ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1560.

3 december geconcludeerd dat, in lijn met het *statement* van de regeringsleiders in juni, werk is begonnen aan een routekaart voor het starten van politieke onderhandelingen over EDIS op basis van alle elementen uit de routekaart van 2016, maar dat verder technisch werk nodig blijft. Daarom zal de Eurogroep een hoogambtelijke werkgroep oprichten die zal kijken naar vervolgstappen, waarover in juni 2019 zal worden gerapporteerd. In het kader van de bankenunie heeft de Eurogroep daarnaast over liquiditeit in resolutie geconcludeerd dat er brede steun is voor de inschatting van de instellingen dat er beperkingen zijn aan het huidige raamwerk. Er zal daarom verder worden gewerkt aan oplossingen met input van relevante instellingen. Ook hier zal in juni 2019 over worden gerapporteerd.

Het is de verwachting dat komende Eurogroep vooral over de concrete invulling van bovengenoemde werkzaamheden tot juni 2019 zal spreken. Nederland is van plan zich actief te blijven inzetten voor een goede uitwerking van de afspraken, waarbij het zich zal laten leiden door de inzet ten aanzien van de EMU zoals verwoord in de toekomstbrief van november 2017⁸ en de afwegingen en/of randvoorwaarden die zijn geschetst in de verslagen van de Eurogroep van 3 december⁹ en de Europese Raad van 13/14 december¹⁰. Nederland zal daarbij de samenwerking met andere landen lidstaten zoveel mogelijk blijven voortzetten.

Ecofinraad 22 januari

InvestEU

Document: Verordening InvestEU: ST15585/18

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofin zal van gedachten wisselen over InvestEU. Het voorstel is door de Europese Commissie gepresenteerd op 6 juni 2018 en er wordt sindsdien door de lidstaten over gesproken. Tijdens de Ecofin zal naar verwachting worden gesproken over de ambities van het Roemeense voorzitterschap en het proces daarbij voor de komende tijd.

InvestEU heeft als doel alle financiële instrumenten die onder het MFK vallen voor investeringsprojecten binnen de EU onder te brengen in één instrument. Hieronder vallen ook een aantal mandaten die op dit moment bij de Europese Investeringsbank (EIB) belegd zijn, zoals EFSI. Met behulp van dit centrale mechanisme moeten investeringen in EU-lidstaten worden bevorderd. Op dit moment lopen de onderhandelingen over het voorstel op ambtelijk niveau. Er lijkt overeenstemming op een groot aantal onderwerpen, maar er zijn ook een aantal openstaande punten, vooral op het gebied van *governance*.

Nederland staat er positief tegenover dat met InvestEU verschillende instrumenten samen worden gebracht in één instrument. Hiermee kan overlap tussen verschillende instrumenten worden vermeden. Dit kan leiden tot efficiëntere uitvoering. Nederland hecht er daarnaast aan dat er goed wordt nagedacht over de wijze waarop de *governance* van InvestEU wordt vormgegeven. Uitgangspunt daarbij is een scheiding tussen uitvoering van beleid door de Europese Commissie en bancaire taken door de EIB. Daarnaast dient ook het belang van de andere stakeholders, zoals nationale investeringsinstellingen en internationale financiële instellingen te worden meegewogen. Nederland hecht er belang aan dat

⁸ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1262.

⁹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1560.

¹⁰ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1412.

InvestEU ook goed toegankelijk is voor de kleinere nationale investeringsinstellingen zoals InvestNL. Tot slot is voor Nederland de additionaliteit van InvestEU belangrijk. Dit betekent dat InvestEU niet moet leiden tot verdringing van private initiatieven. Veel lidstaten zijn net als Nederland positief over het doel van InvestEU, en delen de mening dat er goed moet worden gekeken naar de praktische vormgeving ervan.

Europees Systeem van Financieel Toezichthouders

Documenten:

1. Voorstel voor een verordening ter wijziging van verordeningen (EU) 1093/2010, (EU)1094/2010 en (EU)1095/2010 ter oprichting van de Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ESA-verordeningen); (EU) 345/2013 over Europese durfkapitaalfondsen (EuVECA); (EU) 346/2013 over Europese Socialeondernemerschapsfondsen (EuSEF); (EU) 600/2014 over markten in financiële instrumenten (MiFIR); (EU) 2015/760 over Europese langetermijninvesteringsfondsen (ELTIF); (EU) 2016/1011 over financiële maatstaven (Benchmarkverordening); en (EU) 2017/1129 over het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel op een gereglementeerde markt worden toegelaten (Prospectusverordening);
2. Voorstel voor een verordening ter wijziging van verordening (EU) 1092/2010 ter oprichting van het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB-verordening);
3. Voorstel voor een richtlijn ter wijziging van de richtlijnen 2014/65/EU over markten in financiële instrumenten (MiFID II) en 2009/138/EU over solvabiliteit (Solvency II);

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Raad zal een discussie voeren over de voorstellen tot aanpassing van het Europees Systeem van Financieel Toezicht (ESFS), bestaande uit de Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ESAs) en het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB). Het is onder het vorige Oostenrijkse voorzitterschap (wederom) niet gelukt om tot een Raadsakkoord te komen over de ESFS herziening¹¹.

Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, is voorstander van een versterkt toezichtkader voor de ESA's, met name in het licht van de verdere totstandkoming van de kapitaalmarktunie. Een groot aantal andere lidstaten wil echter vooral de centrale rol van de nationale toezichthouders zoveel mogelijk behouden en ziet geen reden tot grote wijzigingen van de *governance*, taken en bevoegdheden van de ESA's. Ook over het voorstel tot wijziging van de ESRB-verordening bestaat nog geen overeenstemming.

Nederland is voorstander van een verdere totstandkoming van de kapitaalmarktunie. Versterkt Europees toezicht is hier een van de belangrijke onderdeel van. Nederland acht het daarom van belang dat de discussie aangaande de ESFS review door het Roemeens voorzitterschap voortvarend zal worden voortgezet

¹¹ Er is op 19 december 2018 wel een raadsakkoord bereikt op een onderdeel van de ESFS herziening. Het betreft een akkoord ten aanzien van de aanvullende voorstellen van de Europese Commissie van 12 september 2018 die strekken tot het toekennen van een prominentere rol aan de Europese Bankautoriteit (EBA) in het kader van het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme. Er is nog geen besluit genomen of dit onderdeel gesplitst wordt van de overige onderdelen van de ESFS herziening.

Werkprogramma voorzitterschap

Document: Informatie over het Roemeense voorzitterschap:
<https://www.romania2019.eu>

Aard bespreking: Presentatie

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De eerste helft van 2019 is Roemenië de voorzitter van de Raad van de Europese Unie. In de Ecofinraad geeft Roemenië prioriteit aan: versterking van de Economische en Monetaire Unie (EMU), de bankenunie en het verder ontwikkelen van de kapitaalmarktunie; eerlijke en effectieve belastingen; bijdragen aan gecoördineerd economisch beleid op Europees niveau om economieën veerkrachtiger te maken. Het volledige programma is te vinden op de website van het Roemeense voorzitterschap.¹² Nederland kan zich in algemene zin vinden in de beleidsprioriteiten van het Roemeense voorzitterschap.

Europees Semester

Document: De *Annual Growth Survey 2019* is te vinden op:
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-annual-growth-survey_en_1.pdf

Het *Alert Mechanism Report 2019* is te vinden op:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-alert-mechanism-report_en_0.pdf

De conceptaanbevelingen voor de eurozone zijn te vinden op:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-recommendation-euro-area_en.pdf

Aard bespreking: Aanname raadsconclusies

Besluitvormingsprocedure: Gekwalificeerde meerderheid voor eurozoneaanbevelingen; consensus voor conclusies.

Toelichting:

De Europese Commissie heeft op woensdag 21 november de start van het Europees Semester 2019 ingeluid met de publicatie van drie documenten: de jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie voor 2019 (*Annual Growth Survey*; AGS), het jaarlijkse rapport over het waarschuwingsmechanisme (*Alert Mechanism Report*; AMR) in het kader van de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure (MEOP) en het voorstel voor de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. De Ecofin zal conclusies aannemen over de AGS en de AMR. Daarnaast zal de Ecofin de aanbevelingen voor de eurozone goedkeuren. De Europese Raad van maart bekrachtigt de aanbevelingen, waarna de Ecofinraad van maart de aanbevelingen formeel aanneemt.

In de AGS blikt de Commissie vooruit op de belangrijkste economische beleidsuitdagingen voor het komende jaar. De Commissie stelt voor om in 2019 verder te werken aan de volgende drie prioriteiten: (1) investeringen, (2) hervormingen en (3) verantwoord begrotingsbeleid. Dit zijn dezelfde prioriteiten als de afgelopen jaren. De Commissie kondigt aan om het identificeren en prioriteren van nationale investeringsbehoeftes explicieter mee te nemen bij het Europees Semester van 2019, mede ter bevordering van de implementatie van hervormingen. Een accentverschil ten opzichte van eerdere jaren is dat de Commissie bij de hervormingen kijkt vanuit het perspectief van productiviteitsgroei, inclusiviteit en institutionele kwaliteit. Bij het begrotingsbeleid hamert de Commissie op het afbouwen van schulden in goede tijden, de langetermijnhoudbaarheid van de overheidsfinanciën in het licht van de vergrijzing en de samenstelling en kwaliteit van inkomsten en uitgaven.

¹² <https://www.romania2019.eu>.

In de AMR worden aan de hand van een scorebord met indicatoren en indicatieve drempelwaarden mogelijke macro-economische onevenwichtigheden gesignaleerd. Op basis van het scorebord wordt bepaald welke lidstaten onderworpen worden aan nader onderzoek. Deze diepteonderzoeken moeten uitwijzen of en in welke mate de betreffende lidstaten te kampen hebben met macro-economische onevenwichtigheden en in welke mate deze een risico vormen voor de lidstaten zelf en de Europese Unie als geheel. De Commissie is voornemens om dit Semester dertien lidstaten nader te onderzoeken om vast te stellen in welke mate zij kampen met onevenwichtigheden. De Commissie zal ook voor het zevende jaar op rij een diepteonderzoek uitvoeren naar mogelijke onevenwichtigheden in de Nederlandse economie die verband houden met het overschot op de lopende rekening en de hoge schulden van de private sector.

Het kabinet heeft op 7 december met de Kamerbrief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Financiën een uitgebreide appreciatie gegeven op de AGS, het AMR en de aanbevelingen voor de eurozone.¹³ Nederland zal inzetten op conclusies over de AGS die het belang reflecteren van het benutten van de goede economische tijden voor structurele hervormingen en de noodzaak van verstandig begrotingsbeleid ten behoeve van houdbare overheidsfinanciën. Ten aanzien van de AMR zal Nederland zich inzetten voor conclusies die recht doen aan reeds genomen beleidsmaatregelen maar tegelijkertijd het belang van verdere beleidsmaatregelen om onevenwichtigheden aan te pakken onderschrijven. T.a.v. de eurozoneaanbevelingen zal Nederland inzetten op aanpassing van de aanbevelingen in lijn met de appreciatie zoals uiteengezet in de Kamerbrief (zie ook toelichting bij het Eurogroepagendapunt «Aanbevelingen voor de eurozone 2019» hierboven).

Follow-up Eurotop december

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Die toelichting bij agendapunt «*Follow-up Eurotop december*» op de Eurogroep.

¹³ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1407.